

27. 8. 2021

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Správa pozůstalosti

Smrtí fyzické osoby zaniká její právní osobnost. Jména, které zůstavitel během svého života shromáždil, však existuje dále. Je třeba zajistit jeho správu do doby, než bude o jeho vypořádání rozhodnuto v řízení o pozůstalosti. Kdo (a za jakých podmínek) tuto správu vykonává?

Zákon č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OZ“) v § 1677 odst. 1 stanoví, že povolal-li zůstavitel správce pozůstalosti nebo vykonavatele závěti, spravuje pozůstalost až do potvrzení nabytí dědictví správcem pozůstalosti, jinak vykonavatel závěti. Nedošlo-li k takovému povolání, spravuje pozůstalost dědic, resp. dědicové.

Správa pozůstalosti dědici

Nezajistí-li zůstavitel jiný režim správy pozůstalosti, ujímá se správy pozůstalosti dědic. Je-li dědiců více, spravují pozůstalost zásadně všichni dědicové. V takovém případě vykonávají správu, resp. práva a povinnosti s tím spojená, společně a nerozdílně.[\[1\]](#)

Zároveň mají možnost ujednat spolu specifický způsob této správy. Ten může mít více podob. Dědicové se mohou zejména dohodnout na tom, že pozůstalost, případně její část, bude spravovat pouze některý (někteří) z nich. To může být vhodné zejména v situaci, kdy jeden z dědiců disponuje zvláštními znalostmi či dovednostmi, případně může správu vykonávat efektivněji (např. dědic – potomek zůstavitele žil se zůstavitelem před jeho smrtí v domě, který je součástí pozůstalosti). Stejně tak mohou společně určit, že správu bude vykonávat třetí osoba.

Zahájení výkonu funkce správce pozůstalosti

Zůstavitel může povolat správce pozůstalosti – a to buď celé, nebo pouze některé její části. K tomu může určit i to, jaké má správce povinnosti a zda i jak bude odměňován.[\[2\]](#) Správce pozůstalosti se správy ujme, jakmile se dozví o zůstavitelově smrti – buď má o svém povolání vědomost sám, jinak jej o tom vyrozumí soud.[\[3\]](#)

Nepovolal-li zůstavitel správce pozůstalosti, soud jej může jmenovat, a to i bez návrhu. Zákon č. [292/2013](#) Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZŘS“) toto umožňuje v několika konkrétně stanovených případech včetně obecné kategorie situací – jestliže „*je k tomu jiný vážný důvod.*“[\[4\]](#) Správce může být jmenován i pouze pro část pozůstalosti. Stejně tak může být jmenováno více správců, kdy každý spravuje jinou část pozůstalosti. Správce pozůstalosti je povinen ujmout se výkonu své funkce dnem následujícím po dni doručení usnesení, není-li v něm uveden den pozdější.[\[5\]](#)

Práva a povinnosti správce pozůstalosti

Správce pozůstalosti má v souvislosti s výkonem svojí funkce řadu práv a povinností. Pro jejich rozsah je významné zejména ustanovení § 1678 odst. 1 OZ, podle kterého správce pozůstalosti vykonává její prostou správu. Tedy činí vše, co je nutné k zachování pozůstalosti.[\[6\]](#) S tím souvisí zejména povinnost správce postupovat s péčí řádného hospodáře.[\[7\]](#)

Zákon ukládá správci pozůstalosti i některé specifické povinnosti, a to např. poskytnout z

pozůstalosti splátky na zaopatření osobám, které na ně mají právo[8], zcizit nebo použít jako jistotu něco z pozůstalosti zásadně pouze tehdy, vyžaduje-li to zájem na zachování hodnoty nebo podstaty spravovaného majetku, jinak za protiplnění[9], prodat se souhlasem[10] soudu majetek, který nelze uchovat bez nebezpečí škody nebo nepoměrných nákladů[11], vyrozumět o smrti zůstavitele banku, pobočku zahraniční banky nebo spořitelni a úvěrní družstvo, u nichž měl zůstavitel účet[12] a známé věřitele a dlužníky zůstavitele.[13]

Odvolání správce pozůstalosti

Zákon upravuje rovněž způsoby zániku funkce správce pozůstalosti. Z pohledu dědiců je významné zejména jeho odvolání.[14] Často totiž dochází k situacím, kdy některý z nich s postupem správce pozůstalosti nesouhlasí.

ZŘS v tomto ve svém § 159 pouze uvádí, že soud usnesením odvolá správce pozůstalosti, stanoví-li to OZ. Odvolání správce pozůstalosti je v OZ upraveno v § 1560, podle kterého soud správce pozůstalosti odvolá, poruší-li závažně své povinnosti, není-li schopen své povinnosti řádně plnit nebo je-li pro to jiný vážný důvod.

Pro hodnocení soudu, zda porušení povinností dosáhlo stupeň „závažnosti“, je významná nejen povinnost, která byla porušena, ale také zejména forma zavinění, plnění ostatních povinností a celkový přístup k výkonu funkce. Soud správce pozůstalosti odvolá na návrh nebo i bez návrhu. K návrhu je legitimován každý, kdo je účastníkem řízení o pozůstalosti a jehož právní sféry se dotýká činnost správce pozůstalosti.[15]

Závěr

Správa pozůstalosti je významným institutem, který zajišťuje uchování jmění zůstavitele po dobu od jeho smrti až do pravomocného ukončení řízení o pozůstalosti, ve kterém se rozhodne o způsobu jeho vypořádání. Toto období bývá často provázáno spory mezi dědici. Vhodné nastavení režimu správy pozůstalosti může zajistit uchování hodnot, které zůstavitel za svého života získal. Nepodaří-li se toto dědicům zajistit vzájemnou dohodou, je třeba řádnou správu prosadit za pomoci soudu. Zákon v tomto poskytuje dědicům široké možnosti.

Mgr. Petr Motyčka,
advokát

PARTNER PRO VÁŠ PRACOVNÍ I OSOBNÍ ŽIVOT

[TOMAN & PARTNEŘI advokátní kancelář, s.r.o.](http://www.iustitia.cz)

Trojanova 12
120 00 Praha 2

Tel.: +420 224 918 490
Fax: +420 224 920 468
e-mail: ak@iustitia.cz

[1] Fiala, R., Drápal, L. a kol.: Občanský zákoník IV. Dědické právo (§ 1475-1720). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 494

[2] § 1556 odst. 1 OZ

[3] § 1557 OZ

[4] § 157 ZŘS

[5] § 158 odst. 3 ZŘS

[6] § 1405 OZ. Správce dědictví nebo vykonavatel závěti může dle § 1679 odst. 2 OZ učinit úkon přesahující rozsah prosté správy, souhlasí-li s tím dědici. Nedohodnou-li se dědici nebo je-li dědicem osoba pod zvláštní ochranou, vyžaduje se souhlas soudu.

[7] § 1411 OZ

[8] § 1678 odst. 2 OZ

[9] § 1679 odst. 1 OZ

[10] Souhlas nepotřebuje, hrozí-li majetku rychlá zkáza nebo je-li pravděpodobné, že rychle ztratí na hodnotě.

[11] § 160 písm. a) ZŘS

[12] § 160 písm. b) ZŘS

[13] § 160 písm. c) ZŘS

[14] Jinak může správce pozůstalosti zejména z funkce sám kdykoli odstoupit. Toto odstoupení je dle § 1559 OZ účinné, dojde-li soudu.

[15] Fiala, R., Drápal, L. a kol.: Občanský zákoník IV. Dědické právo (§ 1475-1720). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 237 - 238

Další články:

- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)